

संकल्प

ग्लोबल मनोवैज्ञान गठबन्धन

ग्लोबल साइकोलोजी एलायन्स ("गठबन्धन") ले 2019 लसिबन शखिर सम्मेलनदेखि नै मनोवैज्ञानिकहरूको नेतृत्व र मनोवैज्ञानिको वृत्तलाई सदस्य संस्थाहरू र जनताको तर्फबाट सामूहिक रूपमा अगाडि बढाएर विश्वव्यापी रूपमा सक्रिय रूपमा सहकार्य गर्दै आएको स्मरण गर्दै;

घोषणा गर्दै गठबन्धनले संयुक्त राष्ट्रसंघ दशौं विकास लक्ष्यहरू (SDGs) भित्र SDG 3 मा फोकस गर्दै: सबै उमेरका सबैका लागि स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्ने; SDG 10: देशहरू भित्र र बीच असमानता कम गर्नुहोस्; र SDG 13: जलवायु परिवर्तन र यसको प्रभावहरू वरिद्ध लड्न तत्काल कदम चाल्नुहोस्;

गठबन्धनले बहु-र अन्तरसंस्कृतिक तालमेल र सहयोग, समावेशीकरण, र सक्रिय रणनीतिहरूलाई विश्वव्यापी विविधतालाई टेबुलमा ल्याउनको लागि महत्व दिन्छ भन्ने पुष्टि गर्दै; विश्वव्यापी साझेदारी र कार्यलाई बलियो बनाउन काम गर्दछ; र समाजका सबै क्षेत्रहरूमा मनोवैज्ञानिक विज्ञान र अनुप्रयोगको सक्रिय संलग्नतालाई बढावा दिन्छ;

जहाँ संयुक्त राष्ट्रसंघको दशौं विकास लक्ष्य 3 ले सबै उमेरका सबैका लागि स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्ने र कल्याणको प्रवर्द्धन गर्न आग्रह गर्दछ, र मानव स्वास्थ्य दुवै मानसिक र शारीरिक कल्याणमा निर्भर गर्दछ भनेर स्वीकार गर्दछ;

विश्वव्यापी मानसिक स्वास्थ्य अनुसन्धान र अभ्यासको एक वकिसति क्षेत्र हो जुन सांस्कृतिक रूपमा सान्दर्भिक रोकथाम, हेरचाह, र मानसिक स्वास्थ्य समस्याहरूको उपचारको माध्यमबाट बायोसाइकोसामाजिक पीडा कम गर्ने लक्ष्य राख्छ। संसारभरका व्यक्तिले र समुदायहरूको मनोसामाजिक स्वास्थ्य र कल्याणलाई प्रवर्द्धन र कायम राख्ने; र मानसिक स्वास्थ्य सेवाहरूको पहुँच, संगठन र वितरणमा प्रणालीगत परिवर्तनलाई प्रभाव पार्ने;

विश्वव्यापी स्वास्थ्य, अर्थतन्त्र र मानव अधिकारका लागि स्पष्ट महत्व भएता पनि मानसिक स्वास्थ्यलाई सामान्य रूपमा बेवास्ता गरिएको छ भन्ने कुरालाई स्वीकार गर्दै। अनुमानित 5 मध्ये 1 वयस्कहरूले मानसिक स्वास्थ्य समस्या अनुभव गर्छन्, र गम्भीर मानसिक विकार भएका 80% मानसिकहरूले नम्र आय र मध्यम आय भएका देशहरूमा उनीहरूको विकारको कुनै उपचार पाउँदैनन्; उच्च आय भएका देशहरूमा २५-५०% ले उपचार पाउँदैनन्¹

COVID-19 को पहिलो वर्षको अवधिमा, चिन्ता र डरले मनोवैज्ञानिक व्यापार 25% ले बढेको, महामारी-सम्बन्धित सेवा अवरोधहरूले बढेको र कोभिड-१९ को दोस्रो वर्षमा स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्ने दशौं प्रगत भएको स्वीकार गर्दै। रोकिएको वा उल्टो² र

द्वन्द्व र वसिस्थापन जस्ता प्रतिकूल जोखिमहरूको बढ्दो जोखिमको सामना गर्दा यो बढेको बोझ अझ बढ्ने आशा गर्न सकिन्छ;

मानसिक स्वास्थ्य समस्याहरू वरिद्ध कलंक विश्वव्यापी रूपमा प्रचलित छ भनेर स्वीकार गर्दै;³

मनोवैज्ञानिकले वैज्ञानिक पेशाको रूपमा विश्वव्यापी मानसिक स्वास्थ्यलाई बढावा दिन्छ भन्ने कुरामा जोड दिँदै: मानसिक स्वास्थ्य र कल्याण साक्षरता कार्यक्रमहरू, सामाजिक-भावनात्मक विकास कार्यक्रमहरू; सांस्कृतिक रूपमा संक्षम सेवा वितरण; सबै सेकेन्डहरू (शिक्षा, स्वास्थ्य, न्याय, सामाजिक) मा उच्च गुणस्तरको मनोवैज्ञानिक हेरचाह र सेवाहरूको प्रावधान; मनोवैज्ञानिक र अन्य पेशेवरहरूको समुदायमा आधारित मानसिक स्वास्थ्य हेरचाह टोलीहरू; एकीकृत मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रणाली; कलंक र भेदभाव वरिद्ध लड्न कार्यक्रम; र मनोवैज्ञानिकहरू, साथै अन्य विशेषज्ञहरू र गैर-विशेषज्ञहरूलाई शिक्षा र प्रशिक्षण मार्फत जहाँ कार्य साझेदारी लाभदायक हुन्छ;

जहाँ संयुक्त राष्ट्रसंघ दशौं विकास लक्ष्य १० ले तथ्याङ्कले व्यापक लैङ्गिक, जातीय, आर्थिक, ऐतिहासिक, र भौगोलिक वसिगतहरूलाई सङ्केत गर्ने देशहरू भित्र र बीचको असमानता कम गर्ने तत्काल आवश्यकतालाई स्वीकार गर्दछ;

1 <https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab-tab>

2 [https://www.who.int/news-item/02-03-2022-covid-19-pandemic-triggers-25-increase-in-prevalence-of-anxiety-and-depression-worldwide#:~:text=In%20the%20first%20year%20of,Health%20Organization%20\(WHQ\)%20today.](https://www.who.int/news-item/02-03-2022-covid-19-pandemic-triggers-25-increase-in-prevalence-of-anxiety-and-depression-worldwide#:~:text=In%20the%20first%20year%20of,Health%20Organization%20(WHQ)%20today.)

3 World Health Organization. (2014). Stigma and discrimination. Retrieved from <https://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/priority-areas/stigma-and-discrimination>

संरचनात्मक नस्लवादमा नरिमिति प्रणालीहरूले अनर्जति शक्ति र वर्गभेदभावरूपमा पार्ने नीतितन्त्र नरिण्यहरू नमिताउंदा असमानता कायम र स्थायी हुन्छ भन्ने कुरामा जोड दिँदै, वनिशकारी वास्तविक संसार र मानव परिणामहरू, सबै प्रकारका भेदभावहरू, जलवायु परिवर्तनका असमान नकारात्मक प्रभावहरू, वसिस्थापन। र जबरजस्ती बसाइँसराइ, र असमान मृत्युदर, बरिमीता र जीवनको गुणस्तर र स्वास्थ्यको हानि।⁴⁴

मानसिक स्वास्थ्य समस्याहरू आंशिक रूपमा, असमानता र प्रणालीगत भेदभावको अनुभवबाट उत्पन्न हुन्छ भन्ने हाइलाइट गर्दै, पुस्ताको जातवाद, उत्पीडन र बहिष्कार सहित, र थप सुरक्षित आवास, स्वास्थ्य सेवा, खाद्य सुरक्षा, गुणस्तरीय शिक्षा, अपाङ्गता सेवाहरू, प्रवृद्धि वा अवसरहरूमा सीमिति पहुँचद्वारा चर्च गरिएको छ। दक्षता विकास र रोजगारीको लागि;⁵

मनोवैज्ञानिक विज्ञान र मनोवैज्ञानिकहरूले असमानता, असमानता, र भेदभावलाई सम्बोधन गर्न सक्छन् भन्ने कुरालाई मान्यता दिँदै नहिँटि पूर्वाग्रहको पहिचान र भवषियवाणी गरेर, अनुसन्धान नषिकर्षणहरू प्रयोग गरेर आउटसमूह अवमूल्यन र भेदभाव र असमान व्यवहारलाई अनुमति दिने व्यवहारहरू कम गर्न; समानता र मानव अधिकारको बारेमा ज्ञान प्रदान गरेर, सचेतता बढाएर र असमानता नमिताउने अवस्थाहरूको रोकथामलाई बढावा दिएर, कम्तीमा सततामा रहने सम्भावना भएकाहरूसँग साझेदारीमा समाधानहरू विकास गरेर, र समानता प्रवर्द्धन गर्ने नीतिहरूको विकास गरेर;

संयुक्त राष्ट्र दृष्टि विकास लक्ष्य 13 जहाँ हामी जलवायु परिवर्तन र यसको प्रभावहरू वरिद्ध लड्न कदम चाल्न आग्रह गर्दछ, र त्यहाँ अत्यधिक समझौता भएको स्वीकार गर्दछ।

मुख्यतया कार्बन डाइअक्साइड र अन्य “ग्रीनहाउस” ग्यासहरू वायुमण्डलमा उत्सर्जन हुने र उत्सर्जनमा भएको वृद्धिमानव गतिविधिको कारणले गर्दा पृथ्वी न्यानो हुँदैछ भन्ने जलवायु वैज्ञानिकहरूका बीचमा छ।

उच्च सतहको तापक्रमले ग्रहको हरेक क्षेत्रको मौसममा परिवर्तन ल्याएको छ भनी स्वीकार गर्दै, बदलिएको वर्षा ढाँचा, बढ्दो समुद्रको सतह, ध्रुवीय बरफ पग्लने, र गम्भीर आँधी, बाढी, गर्मीको लहर, खडेरी र जङ्गलको डढेलोमा परेको खण्डमा परिवर्तन भएको छ। मानव स्वास्थ्य र कल्याण, संस्कृति र समाज;

जलवायु परिवर्तनले मानसिक स्वास्थ्य चुनौतिहरूको बढ्दो व्यापकता र गम्भीरतामा योगदान पुर्याइरहेको छ भनेर स्वीकार गर्दै, पोस्ट-ट्रामाटिक तनाव, चिन्ता, अवसाद, र पदार्थको प्रयोग विकारहरू सहित; पारस्परिक आक्रामकता र हिंसा; अशक्त संज्ञानात्मक र मस्तिष्क प्रकार्य; संक्रामक रोगहरू सहित शारीरिक स्वास्थ्य अवस्थाहरूमा; हृदय, श्वासप्रश्वास, गुरुदे र एलर्जी अवस्था; र सामुदायिक विघटन सहित सामाजिक समस्याहरू; र जनसंख्या वसिस्थापन;

सबै समुदायहरू प्रभावित छन्, र सीमान्तकृत र पछिडिएका देशहरू, समुदायहरू र मानसिहरूले असमान रूपमा जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक प्रभावहरू भोगिरहेका छन् भनी प्रशंसा गर्दै

मनोवैज्ञानिक विज्ञान र मनोवैज्ञानिकहरूले अनुसन्धान र मनोवैज्ञानिक हस्तक्षेपहरू मार्फत जलवायु परिवर्तनलाई सम्बोधन गर्न सक्छन् भन्ने कुरामा जोड दिँदै: मानसिक स्वास्थ्यमा हुने हानिलाई कम गर्न र लचिलोपन निर्माण गर्न; वातावरणमैत्री मनोवृत्ति र व्यवहार र सामाजिक तथा स्वास्थ्य समर्थक व्यवहारहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने; जलवायु शरणार्थीहरूलाई समर्थन प्रस्ताव;

मनोवैज्ञानिकहरूले जलवायु, स्वास्थ्यमा साक्षरता प्रवर्द्धन गर्न उपकरणहरू विकास गरेर जलवायु परिवर्तनलाई पनि सम्बोधन गर्न सक्छन् भन्ने कुरामा जोड दिँदै; र कल्याण; मानव कल्याणसँग सम्बन्धित वातावरणीय शिक्षा कार्यक्रमहरूको विकास गर्दै; समस्या समाधानका लागि संज्ञानात्मक, सामाजिक, र भावनात्मक क्षमताहरू भएका व्यक्तिहरू, संस्थाहरू र समुदायहरूलाई सशक्त बनाउन उपकरणहरू उपलब्ध गराउने; समुदायहरू भित्र राम्रो अन्तरसम्बन्ध र सामाजिक एकतालाई बढावा दिने हस्तक्षेपहरू विकास गर्दै; व्यक्तिगत र संगठनात्मक व्यवहार परिवर्तन वा व्यक्तिगत र सामाजिक संक्रमण र अनुकूलनको लागि हस्तक्षेपहरू विकास गर्दै; जलवायु नरिण्य लनि र नरिण्य निर्माताहरूलाई समर्थन गर्न मनोवैज्ञानिक विज्ञान डेटा प्रयोग गर्दै; र जलवायु, स्वस्थ वातावरण, र लचिलो समुदायहरू सम्बन्धी सार्वजनिक नीतिहरूको डिजाइन र कार्यान्वयनमा योगदान पुर्याउँदै; पर्यावरण अनुकूल भवन र समुदायहरूको डिजाइनमा मानव कारकहरू ल्याउने; हरित प्रवृद्धिहरूको सर्जना र अपठ्यारोमा योगदान; सुधारिएको जलवायु नीतिहरूको विकास गर्दै; र नीति निर्माताहरूलाई जोखिम मूल्याङ्कन र व्यवहार परिवर्तन हस्तक्षेपहरू बारे शक्ति गर्न;

तसर्थ, सहभागी गठबन्धन मनोवैज्ञान संगठनहरूले SDGs 3, 10 र 13 लाई सम्बोधन गर्न प्राथमिकता दिने अन्तर्राष्ट्रिय र क्रस-अनुशासनात्मक सहयोगको विकास गर्न र समर्थन गर्न सहयोग गर्नुछन् भन्ने समाधान गर्नुहोस्।

4 United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2020). Inequality in a rapidly changing world. Retrieved from <https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/01/World-Social-Report-2020-FullReport.pdf>.

5 World Health Organization. (2014). Social determinants of mental health. Retrieved from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112828/9789241506809_eng.pdf.

गठबन्धन मनोवैज्ञानिक विज्ञान र अभ्यास लागू गर्न सहमत छः क) स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, विश्वव्यापी मानसिक स्वास्थ्य र कल्याणलाई अगाडि बढाउन, र विश्वव्यापी स्वास्थ्य संकट (SDG3) को प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष दीर्घकालीन परिणामहरूको बारेमा सचेतना जगाउन; ख) मानसिक र समुदायहरू बीच समानता र समावेशीता बढाउने र सबै प्रकारका भेदभावहरू घटाउने (SDG10); c) जलवायु परिवर्तनलाई न्यूनीकरण गर्न र यसका प्रभावहरू (SDG13) मा अनुकूलन गर्न मद्दत गर्नुहोस्।

यो लक्ष्य पूरा गर्न, गठबन्धनले सामग्री, सन्देश र पहलहरू विकास गर्नेछः

1. मनोवैज्ञानिक विज्ञान र अनुप्रयोगले SDGs 3, 10 र 13 सँग सान्दर्भिक मानव व्यवहारका कारणहरू र परिणामहरूलाई कसरी सम्बोधन गर्छ भन्ने बारे जनचेतना र साक्षरता प्रवर्द्धन गर्नुहोस्;

1. 2. मनोवैज्ञानिक विज्ञान र अनुप्रयोगलाई मनोवृत्ति र व्यवहार परिवर्तन ल्याउन प्रयोग गर्न सकिने तरिकाहरू बारे जनचेतना र साक्षरता प्रवर्द्धन गर्नुहोस्; सांस्कृतिक रूपमा सान्दर्भिक हस्तक्षेपहरू विकास गर्नुहोस्, कार्यलाई सशक्त बनाउनुहोस्, र दीर्घकालीन कल्याणलाई बढावा दिनुहोस्;
2. 3. मनोविज्ञान संगठनहरू र तनीहरूका सदस्यहरूलाई उनीहरूको कार्यक्रमहरू, शैक्षिक सामग्रीहरू, र अभ्यासहरूमा SDGs बारे जानकारी समावेश गर्न प्रोत्साहन दिनुहोस्, र SDGs को लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न मनोवैज्ञानिक विज्ञान र अनुप्रयोग लागू गर्न रणनीतिहरूको बारेमा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग छलफल र सहयोग प्रवर्द्धन गर्नुहोस्। ;
3. 4. सार्वजनिक नीतिको डिजाइन, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कनका लागि स्थानीय, राष्ट्रिय र विश्वव्यापी नीति निर्माताहरूसँग सक्रिय रूपमा जानकारी गराउन र संलग्न हुन मनोविज्ञान संगठनहरूलाई प्रोत्साहित गर्नुहोस्; र सक्रिय रूपमा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग संलग्न
4. 5. मनोविज्ञान संगठनहरूलाई SDGs 3, 10 र 13 को लक्ष्यहरू प्राप्त गर्नका लागि “उत्तम अभ्यासहरू” को उदाहरणका लागि तनीहरूको आफ्नै संगठनात्मक संरचना र अभ्यासहरू मोडेल गर्न प्रोत्साहित गर्नुहोस्।
5. यस संकल्पको आधारमा, ग्लोबल साइकोलोजी एलायन्सले सामूहिक रूपमा एक रोडम्याप 2023-2025 लाई अन्तमि रूप दिनेछ जसले SDGs 3, 10 र 13 को लागि गठबन्धन गतिविधिहरूको रूपमा लडिने विशिष्ट परिणाम लक्ष्यहरूलाई वस्तुबद्ध गर्दछ।